

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Alexētērion id est Historia Pestis

Stengel, Carl

Augustae Vindelicorum, 1614

Cap. VIII. Breuis historia Sanctorum hominum, quorum adhuc in carne viuentium precibus placatus Deus, pestem cessare fecit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49838](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49838)

Apud
Card. Bar
tom. II.

nia, sed etiam à propinquis pagis, Unde ruricola, opem san-
cti Episcopi implorantes, aduenerant, penitus profligata
est.

Auctor quoque Aquitanicæ historiæ, cuius
tantum fragmenta super sunt, Lemouicæ factam eleua-
tionem corporis S. Martialis refert, ad propulsandam
luem, & mirabilem consecutum narrat effectum, his
verbis à:

*His diebus lues grauissima Lemouicinos de-
uorauit, incendens corpora, & exardescendo deuorans,
donec omnes Aquitania Episcopi Lemouicæ congregati cor-
pus beati Martialis ab imo sublatum Lemouicæ Aldui-
nus, qui erat successor Aldegerii, successoris Epli E-
piscopi.*

Videtur hîc ad calcem huius capituli non omit-
tendus S. Antonius, qui contra pestem & animalium &
hominum magnus est Patronus Heluetijs.

BREVIS HISTORIA SAN-
CTORVM HOMINVM, QVO-
rum adhuc in carne viuentium preci-
bus placatus DEVS pestem
cessare fecit.

CAPVT VIII.

Vanius DEVS optimus, Maximus soleat
humanum genus ærumnis & laboribus ad se
attrahere, & eius peccata huiusmodi flagel-
lis punire, conuenienter Regij Prophetæ

eloquio,

eloquio, dum dicit: *Conuersus sum in arumna mea.* *Æ-* *Psal. 31.*
 rumnæ autem illæ plerunque sint, bella, famæ, & vt
 hactenus visum est, pestilentia; tamen misericorditer e-
 tiam prouidet, vt singulis calamitatum generibus, spe-
 ciales sint aduocati & intercessores. Vnde præter cæte-
 ros, superius iam enarratos, specialem patronum, pesti-
 fera incommoditate laborantibus concedere dignatus
 est, beatum Rochum, qui natione Narbonensis, apud
 montem Pessulanum, oppidum Narbonensis Gallia,
 (Agathopolis olim appellatum) patre Ioanne, matre
 Libera eius oppidi dominis originem duxit. Qui cum
 duodecimum attigisset annum, mox cibo & potu parcif-
 simè uti cepit. Mortuo patre ac matre, hæreditatem
 amplam egenis distribuit. & principatu se abdicans, pa-
 truoque suo oppida paterna tradens, abiectis rebus om-
 nibus, breui veste indutus, cum pileo & pera & baculo,
 ex Gallia in Italiam peregrinus peruenit; atque ibidem
 plures ciuitates & castella, videlicet Aquam pendentem,
 Cesenam, Romam, & alia plurima loca, truci pestilentia
 vexata, crucis impressione sanauit. Deinde cum om-
 nem ferè togatam Galliam morbo correptam perlustras-
 set, Placentiam, Transpadanam urbem, morbo infectã,
 se contulit, & ad quoddam hospitale diuertit, vbi ægro-
 tantes omnes ad vnum visit, signat, & sanat. Ipse inte-
 rim labore somnoque gratatus, præmonetur à DEO se
 cruciatus corporis pati debere, cum statim acuta febre,
 & sagitta pestifera sinistra coxa transfixus fuit, vt eo do-
 lore ardoreque nullam quietem inueniret. Denique
 quia alijs ibi ægrotis suo gemitu hoc pacto molestus e-
 rat, è lectulo exiliens, ad exterius limen hospitalis se pro-
 iecit. Quod videntes ciues, metuentes ne tota ciuitas
 peste tangeretur, eum extra ciuitatem ad nemus quod-
 dam vicinum reperere fecerunt: vbi eum canis nobilis
 cuiusdam, ablato quotidie ex mensa domini sui pane, a-
 liquandiu aluit, & non multò post beatus Rochus iterũ
 à Deo bonam valetudinem est consecutus. Porro in-
 de digres-

S. Rochus
 plurimas
 ciuitates
 à peste li-
 berat.

Ipse labo-
 rat peste
 in sini-
 stra coxa

Piè mori
tur tan-
quam al-
ter Alexi-
us anno
1327.

NOTA.

Liberat
Cōstanti-
am ciui-
tatem à
peste.

de digressus, in Galliam longis & molestis itineribus delatus est, quippe ea tunc armorum strepitu vexabatur. Quare & in paterno oppido, quod patruo donauerat, versatus, à lictoribus tanquam explorator comprehensus est, & in vincula coniectus. Inde etiam in carcere quinquennij tempus consumpsit: quo exacto, cum maxima patientia & vitæ austeritate patruo incognitus ibi detentus fuisset, tanquam alter Alexius, anno Domini millesimo trecentesimo vigesimo septimo, sumptis diuinissimis sacramentis, anno vitæ trigesimo secundo, migravit in cælum. Orauerat prius vir sanctus ad Dominum, vt qui deinceps eius nomine Deum inuocarent, à peste protegerentur illæsi. Vnde ad latus eius tabella inuenta est, Angelicis, vt creditur, manibus allata, nempe concessisse Deum, vt qui piè beatum Rochum intercessorem adsciscerent, diuino beneficio gauderent. Quod vbi ad patruum Principem delatum fuit, cognoscens illum esse ex fratre nepotem, in lachrymas prouolutus, sanctissimum corpus summa pompa ad templum deferri fecit, ac templum extruxit, vbi per multos annos signis & miraculis effulsit. Cuius viri sancti merita cum apud Italos dudum latuissent, tandem anno millesimo quadringentesimo decimo quarto, (vel vt alij) quinto ad ipsos ex Germania nomen Rochi delatum fuit, eò quòd Constantiam Germaniæ urbem, vbi Concilium generale celebrabatur, à peste maxima liberasset. Nam decreto Patrum eiusdem Constantiensis Concilij, ad propulsandam ingruentem lucem eidem honores sanctis debiti sunt impensi: quando & solenni pompa eius imaginem, omni comitante populo, per urbem detulerunt: quo facto, illa pestis mox euanuit. Inde verò exemplum sumptum est, vt vbiq; locorum eius venerandæ imagines, altaria, sacella, ac denique templa erecta fuerint. Eius festum est 16. Calend. septembris. Corpus sacrum anno 1485. Venetias furtim delatum, à Senatu & populo summa gloria exceptum est, & tem-

pium

plum celeberrimum ingenti impensa construi ceptum.
Vnde quidam ita de eo cecinit.

*'Peste laborantes, quotquot suffragia Rochi
— Quasi erint, moneo tutos à clade futuros.*

Notatu ac memoria digna est illa historia quam
D. Gregorius Nyssenus recitat in vita D. Gregorij Thau-
maturgi, de pestifera lue quæ populum Neocæsarien-
sem inuasit, ob *inuocationem demonum*, & postea pre-
cibus a prædicto Gregorio pulsa, eidem populo sa-
lutis causa fuit, à Gentiano Herueto Gallo viro do-
ctissimo Latine reddita, ista ad verbum habet.

Erat quidam dies festus publicus in ciuitate, qui more
patrio agebatur cuidam demoni ex iis, qui erant in regio-
ne. Ad eum tota ferè gens confluxerat, tota regione vna
festum agente cum ciuitate. Erat autem theatrum ple-
num iis, qui concurrerant, & effundebatur vndique super
sedes multitudo eorum, qui confluxerant. Cumque om-
nes circa spectacula & acroamata ad orchestram adspicere
magnoperè cuperent, erat scena plena tumultu. Frustra-
que fuit prestigatoribus miraculorum suorum ostentatio,
cum tumultus eorum, qui arctè comprimebantur, non so-
lum musica & sum interrumperet, sed nec prestigatoribus
sua ostendere permetteret. Quo quidem tempore à toto po-
pulo communis hac vox erupit, demonem inuocantium, cui
hunc diem festum agebant, & rogantium, Et eis ab illo la-
tius praberetur spatium. Postquam autem omnibus inter
se colloquentibus, vox in altum efferebatur, & videbatur
totius ciuitatis tanquam vnius oris esse oratio, qua has pre-
ces offerebat demoni: Erat autem precatio, iisdem verbis
a me dicitur: Iupiter, fac nobis locum: cum audisset mag-
nus ille vocem eorum, qui demonem nominatim inuoca-
bant, à quo petebant, Et ciuitati fieret latum spatium,
quam precabantur. Hac autem voce tanquam tristi pro-
lata sententia, publicam illam celebritatem mox pestis ex-
cipit, & in choris statim admixta est lamentatio, adeo Et

oblecta-

20. caus.

Sæuissi-
ma pestis
inuadit
insolen-
tem pro-
pulum.

oblectationes conuerterentur in luctus & calamitates, pro
ribus, & quae ad numerum fiebant, saltationibus & pluu-
sibus, lugubri carmine assidue ciuitatem excipiente. Nam
cum morbus spe citius ingruiſſet hominibus is peruadebat,
ignis instar domos depascens. Quo factum est, & imple-
rentur quidem templa iis, qui morbo interiebant, qui qui-
quidem spe curationis ad ea confugiebant: pleni quoque ef-
ſent riuus, & fontes, & putei iis qui pra morbi uehementia
maiori siti ardebant, quam ut aqua, quae erat in profundo
flammam eorum extingueret, cum uero, quos semel is morbus
inuasiſſet, & post & ante aqua potum similiter se habe-
rent: multi autem sua sponte fugerent ad sepulchra: quo-
niam uero qui erant superstites, ad eos sepeliendos minime suf-
ficiabant: esset autem non inopinata mali hominibus ir-
ruptio: sed cum domui interitura quoddam uisum appa-
ruisset, ita consequeretur interitus.

Postquam ergo fuit manifesta omnibus morbi cau-
sa, nempe quod inuocatum ab eis demonium, stulto uero uo-
tum maligne implebat, hanc sceleratam spatii latitudinem
morbo ciuitati afferens: eo quidem tempore magnum Gre-
gorium supplices aduent, rogantes ut uim morbi compeſce-
ret per eum, quem ipse cognoscebat & predicabat Deum,
quem solum uere fatebantur esse Deum, & habere in omnes
potestatem. Nam cum illud uisum ante futurum domus
interitum appareret, & desperationem uitae protinus af-
ferret, una periclitantibus erat uia salutis, si intra illam do-
mum magnus fuisset Gregorius, & precibus propulsiſſet
morbum, qui domui imminebat. Cum autem per eos, qui
primi hanc erant salutem consecuti, uelox fama per omnes
peruasiſſet, cessarunt omnia, quae prius ab eis magno studio
procurabantur, oraculorum sciscitationes, piacula, & apud
simulacra diuturna supplicationes, adspicientibus omnibus
ad magnum sacerdotem, & unoquoque eum ad se trahente
ad salutem totius generis. Erat autem ei merces ab iis, qui
seruabantur, eorum salus animarum. Nam cum ta-
li experientia manifestata esset pietas sacerdotis, nulla erat

Eam pe-
stempre-
cib⁹ pel-
lit uir sa-
ctus.

amplius

amplius dilatio, qui minus mysterio assentirentur, qui virtutem fides docebantur. Sic fuit illis hominibus morbus salute prestantior. Qui enim cum sani essent ad mysterii doctrinam excipiendam infirma erant animi intelligentia, corporis morbo fuerunt confirmati ad fidem. Et sic confutato errore idolorum, traducti sunt omnes ad nomen CHRISTI: alii quidem per morbum, qui inuaserat, deducti ad veritatem: alii vero, ut a peste seruariantur, fidem in Christum assumptes, tanquam propugnaculum.

Cum anno Christi 982. totus Oriens pestiferâ lue grauitate affligeretur, ad eam curandam Lacedæmonij destituti humano auxilio, ad opem diuinam implorandam assurgentes, legationem decreuerunt ad Nicodemum virum sanctissimum, de qua in rebus ab ipso præclare gestis ista narrantur: Transactis in eâ speluncâ diebus octo, à morbo recreatus, Spartam venire abnuens, Amyclas contendit. Quod ut sensere Lacedæmonij, festinè ad illum primarii ciues, & alii è plebe certatim conuolarunt enixe orantes, ut Spartam usque venire velit: inuaserat enim ciuitatem pestifera lues, & plurimos incolas absumebat: propterea venire illum cupiebant, quod se diuinis eius precibus liberandos confiderent; ille vero, & cetera misericors, & in eos maximè, qui eius populus & sors futuri essent, tanquam futura presagens, eoque in illos propensior, & legationem benignè excepit, annuitque petitioni, & ingruentis mali propulsionem spondit, si modo ipsi Iudæicam gentem ex urbe sua pellerent: neque execrandis eorum (ut aiebat) moribus, piaculisque religionis suæ diuitius eam contaminarent. In his, ait, si me audieritis, & pestis à vobis recedet, & ego quod superest vitæ, ducam vobiscum. Quibus verbis monita alia adiiciens, sacras etiam Hieremia voces subinde aspergebat: Via tua fecerunt hæc tibi, & iniquitates tuæ prauauerunt, & duro ludo percussa es. Cumque illi eius oratione commoti, se ipsos condemnarent, atque omnia qua iusserat, facturos promitte-

Car. Bar.
tom. 10.

Qua lege
S. Nicom
curare p-
mittat
pestem.

Hier. 4.

E

rent

Lues à S.
Nicone
curatur.

rent: nihil amplius cunctatus, cum Legatis illis profectus est, non cantherio, aut lectica Sectus, nec multo comitatu stipatus, sed solo Virtutum choro circumseptus. Ad eius porro aduentum lues cessauit, & Iudæi Vrbe pulsati sunt. Nec Verò Lacedamone amplius excedendum, sed in ea perpetuò manendum constituit ita ut non facile pedem alio efferret, nisi cum necessaria res quæpiam aliquo vocaret, & tunc quoque gradum citius referebat. Videres igitur accurrentes quotidie ex vniuersa Peloponneso agrorum omnis generis cateruas: quibus ille non minus animam quam corporis curam impendebat: mellitis enim adhortationibus ad pietatis zelum eos accendebat, ad salutem cuique suam penitentia ope disponebat. Fortunata Verò Lacedæmon quæ talem medicum ciuemque sortita es, cuius diuinis præceptis ac disciplinis ad omnem Virtutis formam multo certius rectiusque quam inanibus olim Lycurgi legibus effingebare. Subiicit his de structura templi, tum eius hortatu elaborata, cum aliis egregiè factis, quæ apud Reuerendissimum Cardinalem Baronium tomo Annalium decimo inuenies.

Sur. tom.
2. 29. Ap.

Quomodo S. Malachias Hyberniæ Episcopus oratione propulsauerit pestem in ciuitate exortam, multitudinem cleri & populi solenniter cum memoria sanctorum foras educens, tradit S. Bernardus in eius vita. De Catharina Senensi multa eiusmodi miracula producit eius vitæ Scriptores, ex quibus quædam R. P. Laur. Surius sub compendio descripsit, & inter cetera ita ait:

Raim. pe
ste labo-
rat.

Pater Raymundus per id tempus, quo illa pestis grassabatur Senis, fidissimam nauauit operam cunctis, quibus adesse poterat, nec illos sibi vitandos putabat, licet morbus ille & aërem & corpora aliorum sua contagione inficiat. Animabat etiam illum sancta Virgo: sed quia solus propè erat in tam magna vrbe, vix illum aut cibi, aut somni capiendi dabatur ei spatium; tot ad eum peste laborantium nuncij confluxebant. Sed dum solus ferè, ut dixi, in tam sancto opere esset occupatus, ipse quoque sensit se apostemate pestife-

ro affectum: accedebat et am febris & dolor capitis, ut solet in eo morbo. Tum vero, ut potuit, cum socio iuit ad ades sancta Virginis: quam cum non inuenisset, in quodam se reposuit lectulo, donec illa Veniret. Venit illa; admouet manus suas Raimundi capiti, flexisque genibus orat Dominum, & inter orandum videt Raimundus, ut sapè a ias, eam mentis excessum pati. Cum ergo sic ad dimidiam fere horam permanisset, sentit Raimundus ex co poris sui extremis partibus tanquam violenter quippiam extrahi, sensimque se melius habere, adeo ut ante, quam sacra Virgo sibi esset restituta, plane curatum se experiretur, interim tamen debilitate quadam remanente. Iussit autem sacra Virgo ei cibum parari, eoque sumpto, soluit ut paulisper quiesceret. Quienit ille, surrexit paulo post ita incolumis, ac si nihil mali passus esset, redijtque ad pristinos labores.

Virgo facta precibus pel-
lit pestē

F. Bartholomaeus Dominici, socius Raimundi Patris, eadem peste & acrius & diutius oppressus, sancta Virginis precibus itidem restitutus est. Multos etiam alios diuersis vexatos morbis, in diuersis locis sancta Virgo suis orationibus sanauit: sed id genus multa se breuitatis studio omisisse dicit Raimundus.

Accidit aliquando, ut propter populi peccata apud Noniomen ses pestis sauisissima grassaretur. Fugiebant autē quicumque poterant. Porro maxima parte subtractis habitatoribus, vacua in Vrbe domus, non pauca relictæ erant, & quod est miserabilius, cunctis eam luem formidantibus, inhumata mortuorum corpora proijciebantur. Si quis enim aliquem sepeliret, mox ipse sepeliendus efferebatur. In tanta ergo Urbis eius vastitate & calamitate, beata Godoberta ciuium miserata dolores, triduanum eos suscipere ieiunium admonuit, in preces quoq; cum lachrymis incumbere, præstare eleemosynas, ut Domini indignatio ab eis auerteretur. Proponebat eis salutarem Ninivitarum penitentiam, quod cinere & cilicio, precibus & ieiuniis se affligentes, diuina maledictionis iam cervicibus illorum impendentem sententiam amouissent. Proponebat item exempla Dauis,

Sur. 10. 2.
11. April.

Iona. 3.

Sæuissi-
ma pestis
oritur.

dis, Petri Apostoli, Maria peccatricis & latronis in cruce, & lachrymis pœnitentia Deum sibi conciliarint. His ser. o. nibus Virginis animati ciues, cum ingenti deuotione triduanum illud suscepere ieiunium, moxque meritis & intercessi- onibus eius pestem illam à se depulerunt.

21. Cau-
sa.

Oratione pulsa est & illa pestis quæ anno Domini 820. nimiam *pluuiarum* abundantiam sequuta est, & penuria in Galliis, cum nec à bello cessatum fuerit: de quibus omnibus consules Annales Baronij tom. 9.

SUPPLICATIONIBVS ET LI-
TANIIS PESTIS TEMPORE
Sancti viri, & ceteri Christi fi-
deles vsi.

CAPVT IX.

Aldè pulchra & notatu digna sunt, quæ Ru-
pertus Tuitiensis Abbas narrat in vita S.
Heriberti Coloniensis Archiepiscopi, quo-
modo nimirum idem sanctissimus Præsul
pestem supplicationibus depulerit, atque lachrymis &
precibus repentinam è cælo pluuiam obtinuerit, hisce
verbis.

Apud
Sur. tom.
2. 16.
Martii.
Cap. 11.

*Res ipsa, qua iam nunc enarranda est, satis lucidè
commendat, non casu, sed per diuinam dispensationem id,
quod supra memorauimus, euenisse: Et scilicet et in consecra-*

tionè